

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 84/2019-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou, Družstevná 1, Nacina Ves, IČO 31 679 510, zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčíšínovou, Herľanská 547, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou trovy konania v sume 325,42 € (slovom trisťdvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Moniky Ilčíšinovej, Herľanská 547, Vranov nad Topľou, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 84/2019-9 z 5. novembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť spoločnosti TRADEUNION spoločnosť s ručením obmedzeným Vranov nad Topľou, Družstevná 1, Nacina Ves, IČO 31 679 510, zastúpenej advokátkou JUDr. Monikou Ilčíšínovou, Herľanská 547, Vranov nad Topľou (ďalej len „právna zástupkyňa“ alebo „advokátka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 36 CbR 14/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde je vedené napadnuté konanie, kde vystupuje sťažovateľka v postavení navrhovateľky, spoločnosť TRANSPETROL, a. s., v postavení odporcu, Slovenská republika – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v postavení intervenienta na strane odporcu, za účasti Okresnej prokuratúry Bratislava I, predmetom ktorého je vydanie poverenia pre sťažovateľku na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia spoločnosti TRANSPETROL, a. s.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza, že návrh, ktorým iniciovala napadnuté konanie, doručila okresnému súdu 6. februára 2008. Okresný súd vydal 3. marca 2009 v napadnutom konaní uznesenie, ktorým návrhu sťažovateľky vyhovel. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 20. mája 2009 (sp. zn. 6 M Obdo 3/2009, pozn.) zrušil uznesenie okresného súdu (na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky, pozn.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovateľka doručila 26. februára 2013 okresnému súdu späťvzatie svojho návrhu a žiadala konanie vo veci zastaviť. Okresný súd 22. mája 2013 vydal uznesenie, ktorým rozhodol o nezastavení konania a ktoré následne potvrdil Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 28. novembra 2013.

Až 11. septembra 2015 nariadil okresný súd pojednávanie vo veci, a to na 30. október 2015. Sťažovateľka svoju neprítomnosť ospravedlnila a požiadala o odročenie pojednávania. Okresný súd na pojednávaní konanom 30. októbra 2015 vyhlásil uznesenie, ktorým pojednávanie odročil na neurčito. Sťažovateľka uvádza, že od uvedeného pojednávania nevykonal okresný súd žiaden úkon smerujúci k meritórnemu rozhodnutiu vo veci.

4. Svojou ústavnou sťažnosťou sa sťažovateľka dožaduje rozhodnutia ústavného súdu v znení:

„1) Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I. v konaní sp. zn. 36CbR/14/2008, bolo porušené.

2) Okresnému súdu Bratislava I. prikazuje v konaní sp.zn. 36CbR/14/2008 konať bez zbytočných prietáhov.

3) Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania v sume 325,42 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I. povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne JUDr. Moniky Ilčíšinovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

5. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyjadril takto:

«... Súhlasím s tým, aby... Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti...

Navrhovateľ doručil návrh na Okresný súd Bratislava I dňa 07.02.2008. Sťažovateľ vystupuje v konaní sp.zn. 36 CbR 14/2008 ako navrhovateľ o poverenie zvolať mimoriadne valné zhromaždenie obchodnej spoločnosti Transpetrol a.s...

... dňa 11.09.2015 nariadil Okresný súd Bratislava I pojednávanie s termínom 30.10.2015, pričom navrhovateľ sa listom zo dňa 27.10.2015 ospravedlnil, že sa pojednávania nemôže zúčastniť. Okresný súd Bratislava I pojednávanie odročil na neurčito, z dôvodu doručenia návrhu Navrhovateľa na prerušenie konania. Dožiadanim Okresnej prokuratúry Bratislava I doručené na tunajší súd dňa 05.10.2018 súd informuje [rozumej -na základe dožiadania Okresnej prokuratúry Bratislava I (ďalej len „okresná prokuratúra“) doručenej okresnému súdu 5. októbra 2018 informoval okresný súd okresnú prokuratúru], že v konaní nie je možné pokračovať z technických príčin. Spis 36 CbR 14/2008 sa od 05.09.2018 nachádzal v infocentre, pričom v mesiaci november 2018 prebiehalo sťahovanie Obchodného registra do nových priestorov. Okresný súd Bratislava I vo veci vytýčil pojednávanie na 04.06.2019, pričom navrhovateľ sa nedostavil. Okresný súd Bratislava I vydal vo veci Uznesenie vyhlásené na pojednávaní 04.06.2019, kde návrh zamietol, taktiež zamietol aj návrh na prerušenie konania. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 29.07.2019.

... Namietané porušenie v napadnutom konaní sťažovateľ odôvodňuje tým, že od 30.10.2015 Okresný súd Bratislava I nevykonal žiadny úkon, vo veci nenariadil žiadne pojednávanie a do dnešného dňa nerozhodol.

Tvrdenie sťažovateľa, že tunajší súd vo veci od 30.10.2015 nekonal, nenariadil žiadne pojednávanie a vo veci do dnešného dňa nerozhodol (rozumej do dňa podania ústavnej sťažnosti), je stavom v akom sa konanie skutočne nachádzalo. V nasledujúcich rokoch došlo len k nahliadnutiu do spisu zo strany účastníkov konania. K vytýčeniu pojednávania došlo až pokynom zo dňa 16.04.2019 s termínom pojednávania 04.06.2019, kedy bolo vo veci rozhodnuté Uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29.07.2019.

Vychádzajúc zo spisového materiálu a prehľadu jednotlivých úkonov je možné konštatovať, že tunajší súd v konaní sp.zn. 36 CbR 14/2008 konal plynule, s výnimkou namietaného obdobia od 30.10.2015. Avšak mám za to, že s výnimkou tohto obdobia, súd koná vo veci riadne a bez zbytočných prieťahov.

Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti sťažovateľa a po preštudovaní spisového materiálu sp.zn. 36 CbR 14/2008 sa mi podaná sťažnosť javí ako neopodstatnená. V konaní sa nevyskytlo žiadne podstatné obdobie nečinnosti, ako to vyplýva zo samotného prehľadu úkonov vykonaných v spise sp.zn. 36 CbR 14/2008. Vec bola vybavovaná priebežne podľa poradia a s prihliadnutím aj na počet iných vecí v oddelení...»

6. Sťažovateľka k vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„... sťažovateľ uvádza, že mu nie je známa skutočnosť, žeby dňa 04.06.2019 bolo na Okresnom súde Bratislava I. v konaní pod sp.zn. 36 Cbr 14/2008 pojednávanie, na ktorom bolo aj vo veci rozhodnuté a ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29.07.2019. Sťažovateľovi nebolo doručené do dnešného dňa do jeho elektronickej schránky ani predvolanie na pojednávanie ani samotné Uznesenie Okresného súdu Bratislava I, ktoré podľa vyjadrenia v stanovisku aj nadobudlo právoplatnosť.

Sťažovateľ prikladá ako dôkaz výpis doručenej pošty do jeho elektronickej schránky za obdobie od 09.04.2019 do 17.12.2019, z ktorého je zrejmé, že z Okresného súdu Bratislava I. v uvedenom období nebola doručená sťažovateľovi žiadna správa v elektronickej podobe, takže ani predmetné Uznesenie mu elektronicky doručené nebolo a ani neeviduje doručenie v listinnej podobe, preto nemohlo predmetné Uznesenie nadobudnúť právoplatnosť dňa 29.7.2019.

... sťažovateľ oznamuje, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.“

7. Z obsahu sťažnosti a jej príloh, vyjadrení účastníkov konania, obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu, ako aj vlastnej činnosti ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu v období od marca 2014 do 11. septembra 2015 (keď nariadil pojednávanie na 30. október 2015, pozn.), čiže približne 1 rok a 6 mesiacov.

Následne nečinnosť od 30. októbra 2015 (keď odročil pojednávanie na neurčito, pozn.) do 24. apríla 2019 (keď odoslal predvolania na pojednávanie konané 4. júna 2019, pozn.), čiže približne 3 roky a 6 mesiacov.

8. Sťažovateľka uviedla, že napadnuté konanie nemôže byť ukončené, pretože jej nebolo (ani do elektronickej schránky, ani písomne) doručené predvolanie na pojednávanie konané 4. júna 2019 ani uznesenie vo veci samej, ktoré na ňom okresný súd prijal. Na preukázanie tohto tvrdenia priložila kópiu obsahu doručenej pošty vo svojej elektronickej schránke od 9. apríla 2019 do 17. decembra 2019, z ktorej doručenie ako predvolania, tak následného uznesenia nevyplýva.

Ústavný súd zo spisového materiálu zistil, že okresný súd predvolanie na 4. jún 2019 posielal elektronicky 24. apríla 2019 adresátovi, ktorého označil názvom sťažovateľky, no IČO prijímateľa nepatrí sťažovateľke, čo vysvetľuje, prečo jej predvolanie nebolo doručené. Uznesenie, ktoré prijal okresný súd 4. júna 2019, doručoval okresný súd elektronicky opäť adresátovi, ktorého označil názvom sťažovateľky, no IČO prijímateľa nepatrí sťažovateľke. Uvedené údaje pochádzajú z výpisu portálu slovensko.sk, čiže nie je dôvod mať o nich pochybnosti.

Pretože boli obe uvedené zásielky neprevzaté, uplatnila sa fikcia doručenia a uznesenie zo 4. júna 2019 je okresným súdom považované za právoplatné k 29. júlu 2019.

Už uvedené odôvodňuje neefektívne konanie okresného súdu od mája do júla 2019, čiže približne 3 mesiace.

9. Pretože zo spisového materiálu nevyplýva, že by bolo napadnuté konanie právoplatne ukončené, ďalšia etapa nečinnosti okresného súdu začala domnelou právoplatnosťou uznesenia okresného súdu zo 4. júna 2019, čiže od 29. júla 2019, a trvá dosiaľ, pričom do odoslania spisového materiálu ústavnému súdu ubehli približne 4 mesiace.

II.

Relevantná právna úprava

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. IV. ÚS 221/04). V napadnutom konaní nemožno, vychádzajúc zo spisového materiálu, konštatovať, že by vo vzťahu k sťažovateľke nastal stav právnej istoty.

15. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila na tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. II. ÚS 146/2018, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

Pokiaľ ide o zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že vec spadá do bežnej agendy všeobecných súdov a nemožno ju považovať za právne zložitú, no nemožno opomenúť skutočnosť, že (ako vyplýva zo spisového materiálu, pozn.) s napadnutým konaním priamo či nepriamo súvisia aj iné konania pred všeobecnými súdmi Slovenskej republiky, v ktorých figuruje sťažovateľka aj iné subjekty domáhajúce sa svojich práv.

Pri hodnotení správania účastníkov v preskúmvanej veci ústavný súd nezistil u sťažovateľky nečinnosť, ktorá by mala vplyv na napádané konanie okresného súdu.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, u ktorého zistil zbytočné prietahy, ako je už uvedené, v súhrnnej dĺžke približne 5 rokov a 7 mesiacov. Vo zvyšných časových úsekoch, keď bol okresný súd nečinný boli na príčine objektívne dôvody, najmä fakt, že nedisponoval spisovým materiálom, ktorý bol vyžiadavaný Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, krajským súdom, najvyšším súdom, Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ako aj ústavným súdom.

16. Okresný súd sa vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti snažil ospravedlniť svoju nečinnosť technickými príčinami ako sťahovanie obchodného registra, či ako uviedol vo vyjadrení pre okresnú prokuratúru nedostatkom asistentiek. Ako ústavný súd dlhodobo konštatuje, organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

18. Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného

v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto rozhodnutia.

19. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Úspešnej sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si vyčíslila náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti. Celkové trovy právneho zastúpenia tak predstavujú sumu 325,42 €.

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd konštatuje, že predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Základná sadzba odmeny (vypočítaná z priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ktorá bola v prvom polroku 2018 v sume 921 €) za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v súhrnnej výške 307 € a náhradu režijného paušálu v súhrnnej výške 18,42 €. Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke, spolu takto predstavuje sumu 325,42 €.

21. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. februára 2020

Mojmír Mamojka
predseda senátu